

Ze země Mormonnů.

Pro Pokrok Západu napsal F. Doležal,
ze Salt Lake, Utah.

Přírodní.

Farmerství, čili vzdělávání půdy, ačkoliv ovšem takřka nezbytným ku poskytování plodin ku spotřebě domácí, není, na tak dalece co se týče rozvoje této krajiny, zaměstnáním hlavním. Chceme-li, aby přicházely peníze sem, musíme spoléhat na dobytkařství a hornictví, hlavně poslednější. Výhody pro dobytkařství spíše znenáhla pomíjí, však že zlata, stříbra a užitečných kovů jest nevyčerpatelná hojnost v útrokách horských, o tom není pochyby. Vlak ty se tak pravidelně nenachází a neobjevují, tak jako setí a žně. V tom hraje náhoda velkou úlohu, protože nikdo skrze skálu nevidí a ukázky mohou býti nejlepši a přece výsledek žádný a opět v jiných případech právě naopak. Potom jest to průmysl, který vyžaduje velkého jmění ku svému rozvoji. Co se týče dělnického výdělu při dolování zde, když uvážíme tu namáhavost a nepřijemnost podzemní práce a nebezpečí úrazu, jakož i cenu potřeb živitních, pak není mzda zde o nic vyšší, než ve východní Nebrasce. Práce celkem není tak hojně, jako v Nebrasce. Ovšem, jsou v jednotlivých veliké rozdíly a některý člověk může mnohem lépe pokračovat a prospívat, než jiný.

Na těchto třech výše zmíněných průmyslech neb oborech práce jsou založeny obchody a jiná povolání. Musím říci, že Salt Lake City jest na svou velikost živější město, než byla Omaha po minulých několika letech. Pro lékařství bych tu považoval příležitost lepší než v Nebrasce. Pro mé povolání, právníctví, jest z pravidla Nebraska mnohem výhodnější. Naproti tomu pro inženýrství a lučebnictví jsou zde příležitosti lepší, obzvláště jsou veliké příležitosti pro lučebnictví. Toto mne přivádí k poměru, jež zde tyto rozdíly tvoří v rozličném povolání. Podotýkám ovšem výslovně, že mluvím tuto výhradně jen o Utah. Jak jest tomu v Idaho, Montaně a jiných horských státech, to nemohu říci, poněvadž o tom osobně nic nevím.

Podněbí považují tu za zdravé. Letního času krásněji nikde býti nemůže, nežli zde. Dny jsou teplé, ale ve stínu jest vždy pohodlné a jak slunce zajde, nastane libý večerní chlad, který učiní noc tak příjemnou, že člověk věru nepozná co jest líbezná spaní, pokud to zde neokusil. Jsme tu 4250 stop nad hladinou mořskou, což není výška taková, aby byla spojena s nepřijemnými účinky. Větry, víchlice a bouřky jsou zde neznámé. Ani severák, který Nebrasku a Iowu navštěvuje, ani horký víchř, pod nímž v Kansasu a někdy v Nebrasce vše vadne, není tu znám. Vzduch je suchý a čistý. Teď k podzimu máme trochu deště a lehké se chumelí, ale snít taje. Ujišťuji mne, že vánice sněhové aneb blizzardy se zde nikdy nedostávají a já tomu věřím. V podzimu, v zimě a na jaře jest vlhko a pošmurno a proto i cesty jsou nepřijemné. Vlak nemíním říci, že jest tak stále, nýbrž jen některé dny, a mezi tím jest mnoho krásných dnů a příjemných. Pro nemocné trpícími neduhy plic a podobné, jest tato krajina výtečná, neb zde nejsou ty náhlé přeměny v povětrnosti, ani není zima tuhá. V jednom údolí, sto mil na jih, nemají snít po celou zimu.

Město Salt Lake za mormonní vlády nemělo žádná zdravotní opatření, a proto bylo zde nemocí více a úmrtnost větší, nežli krajina tato podle své polohy a povětrnosti přirozeně míti měla. Tato chyba jest částečně již napravena a stále se ještě napravuje. V ho-

rách jest obyčejně náklonnost ku různým horečnatým nemocem, ale zde v tom ohledu jest nemocí takových tak málo, jako v Nebrasce. Kol města jsou koupelí rozličných přirozených léčivých vod, horké, slané, sírnaté a jiné. Přepjatost mravnostní, kteráž vede v Nebrasce, Iowě, Kansasu a jinde k výstřednostem prohibičním, zde nepanuje. Co se týče zábavy, ponechává se zde lidem mnohem větší volnost a když se uváží ta rozkošná a útulná zábavná místa nevyrovnatelně přirozené krásy, jichž jest kolkolem v hojnosti a ty příležitosti, jež naskytují se jednotlivci k zábavě a požitku, pak se musí doznati, že ten, kdo by měl dosti peněz, aby si mohl dopřát všeho toho požitku, může zde míti celé léto rozkošný ráj.

Mormonství jest však souhrn všeho zla, o kterémž si člověk na východě nemůže ani udělat patřičný pojem. Nežli jsem se zde usadil, domníval jsem se jako jiní, s nimiž jsem o té věci kdy hovořil, že nejhorší stránkou mormonství jest mnohoženství. Tomu však není tak. Mnohoženství jest to nejmenší zlo, jež mormonství sebou přináší. Nevím, jestliže některé z vašich čtenářů nebudou pochybovat o tomto výroku. Vše, co takovým mohu říci, jest, aby přišli i uviděli a poznali skutečnost a pak teprve soudili. Pomíjím některé obavnosti ze starého pohanství, jež jsou v učení mormonských apoštolů a dějinách té sekty zahrnuty a chci pouze uvážovati o působení a počínání si církve mormonské.

Mormonství není pouze jen vírou, aneb sektou, není to jen nějaké rozdílné náboženství. Mormonství jest především a v první řadě theokracií, kněžovládou a to kněžovládou despotickou, jak ve věcech církevních, tak i ve všech záležitostech pozemských. Celá vládní moc jest v rukou kněží. Nejvyšší kněz jest prezident a ten má dva rady. Tito tři dohromady se zovou "první presidentství". Po nich jest dvanáct apoštolů a pak přichází biskupové a po nich kněží různého důstojenství, až to přijde na obyčejného kazatele. Nejstarší ze sboru apoštolů stane se prezidentem, když by prezident zemřel. President sestavuje sbor apoštolský a dosazuje biskupy podle "vnuknutí Božího", totiž úřady apoštolské a biskupské nejsou obsazovány volbou, nýbrž vůlí presidenta. Vše, co mají věřící s tím co dělat, jest, že ve shromáždění, kde president vůli svou prohlásí, kdo má být apoštolem neb biskupem, lid může souhlas svůj projevit, ale nemůže se protivit. Kdo by se osmělil říci "ne", byl by vyloučen. Vlastní církve mormonskou tedy, jak vidíte, tvoří tato moc kněžská. K udržování jejímu každý Mormon musí odvésti jednu desetinu veškerého svého výdělu. Tyto desátky vybírají biskupové. Od farmáře mormonského vezmou dobytek, úrodu, atd. Od řemeslníka a obchodníka peníze, a když by se panu biskupu zdálo, že snad některý obchodník neodvádí plný desátek, tedy má právo požadovati, aby mu předložil knihy, tak aby se mohl přesvědčit. President a apoštolové jsou zástupci boha na světě a proroci, mudrci a zvěstovatelé boží vůle a moci. A to nejen ve věcech církevních, ve věcech náboženských, nýbrž ve všech záležitostech lidského života. Tak ku příkladu: Mojžíš Thatcher, Mormon, ucházel se o úřad senátora Spoj. Států z Utah. President církve sdělil mu, že má zjevení boží, že jiný člověk má být senátorem. Thatcher se na toto vyzvání nevzdal ihned ucházení se o úřad a byl tak zpozdlým, že se domníval, že americký občan, tak dobře ve státu Utah jako v kterémkoliv státě jiném,

má právo ucházet se o kterýkoliv úřad co občan svobodný. Vlak ejhle, pro neposlušnost vůči zjevení božmu byl pohnán před církevní soud, a aby ušel vyvržení (exkomunikaci), musil se pokoriti, odprosit apoštoly a veřejně v novinách doznat, že byl chybujícím a prohlásit, že president církve a jeho dva radové a dvanáct apoštolů jsou skutečnými zástupci Boha na světě, proroci, mudrci a zvěstovatelé vůle boží. A to stálo se na sklonku devatenáctého století, v zemi ze všech nejsvobodnější a nejpokročilejší, o kteréž někdy domníváme se, že těší se svobodám jako žádná jiná!

Pokračování bud.

Z ČESKÝCH VLASTÍ.

Vražda v Peruci. V neděli o 6. hodině večerní, 21. listopadu odebrala se služka Albina Bernáškova, sloužící v Peruci, k své staré matce do blízké vsi Vraného, aby tam navštívila své děti a donesla pár zlatých úspor. Albina Bernášková byla totiž vdovou. Muž jí před rokem zemřel, zanechav jí dvě malé dcerušky, které měla na vychování u své matky. Na Vraném měla také spolu se svými dvěma bratry v společném vlastnictví hodně zadlužený domek a nesla tudíž s sebou také 8 zl. na splátku dluhu. V košíčku nesla jupku, pak pro děti uzenky a trochu cukroví. Na cestu vypravila se teprve o 6. hod. večer a výslovně řekla, že se dá silnicí. Cesta nebyla daleka — za ¼ hodiny mohla býti doma. Ale místo radostného shledání s dětmi a matkou našla strašnou smrt. V pondělí ráno vytažena byla z rybníku mrtva se známky, jež nasvědčují tomu, že vrah oběť svou rdousil provazem a potom do rybníka zavlékl. Záhadno jest, kterak se k rybníku dostala a soudí se že jen osoba známá mohla jí přimět, aby se dala stranou, místy zcela opuštěnými. Pachatel vhodil as připravenou smyčku své oběti na krk, pevně ji stáhl a pak odvlékl as na 40 kroků a hodil do chladné vody. Zápas nebyl asi tuhý, ježto útok státi se musil náhle, neočekávaně. Mrtvola nešťastné ženy z rybníka vylovená svírala pravou rukou kapsu s penězi, druhou rukou měla naptaženu jako k odrazu. Na místě činu ležela jupka a šátek s hlavy, košík byl nalezen u rybníka na kamení, kdežto utržená ucha jeho plovla po rybníce. Zvláštní je, že před sedmou hodinou v době činu bylo skutečně slyšeno volání o pomoc a také několik lidí tam šlo, poněvadž však volání rychle umlklo, vrátili se všichni zpět! Soudívá se při takových případech nejdříve — na milence, ale takového tu nebylo. Bylať Bernášková pořádná, pracovitá; měla sice také někde ženicha, ale opravdového, který si vdovu s dětmi chtěl vzíti. Kterak se dostala do rukou usmrtitele svého, kdo jím jest, zdaž se jedná o vraždu loupežnou či jinou jest hádankou. Odčizeno však nebylo zavražděné nic (snad byl vrah svrchu zmíněnými, tam kvapícími osobami poplašen a zardousenou do rybníka hodil dřívě než ji oloupiti mohl), rovněž není na těle žádných známek násilí, krom rýhy na krku způsobené škrcením.

V nebezpečí uhoření. V domě č. 162—V. v Cikánské ulici v Praze bydlící hokynářka Josefa Ouporová odpoleď tak notnou opičku, že ani na nohou státi nemohla a byla nucena v bytu svém na posteli ulehnouti. Spala tvrdě jako nejpravdělivější osoba pod sluncem, tak že netušila ani, v jakém nebezpečí se nachází. Po půl 6. hodině odpoleďní zpozorovala sousedka Veronika Dvořáková, že ze skulin dveří hokynářčina bytu valí se hustý dým. Dvořáková poča-

la proto buňiti na dveře, hokynářka se jí ale neozývala. V domnění, že snad jest již upálena, přivolala Dvořáková svoji dceru Marii, načež obě spojenými silami dveře vypálily. Mračno dýmu přivannuto jim bylo v ústrety a teprve, když v dýmu poněkud se rozhlédly, zjistily, že hofí množství starých hadrů, složených v sudě. Po uhašení ohně byla nalezena hokynářka ve stavu úplně bezvědomém, ale po vyvětrání bytu opět se vzpamatovala a dále se z opičky vyspávala. Jakým způsobem oheň v bytu vzniknul, nebylo možno zjistiti.

Pokus vráždy udal se dne 24. listopadu v Brně. V průjezdě domu č. 69. na Křenové má svůj krámk ovocnářka Filomena Dittrichová. Když tato ničeho netušíc ráno o půl 9. hodině se šlybla, byla náhle udeřena sekerou do hlavy a do spodní části těla tak prudce, že klesla okamžitě bez sebe k zemi. Rány ty zasadila jí úkladně, v úmyslu vražedném, kuchařka Klára Kučerová z Husovic, která také hned na místě činu byla chycena a zatčena. Jak bylo zjištěno, jedná se tu o krvavé drama žárlivosti. Kučerová je totiž už tři leta s mužem svým soudně rozvedena. Kučera, který je dělníkem na porážce na Křenové, bydlí ve společné domácnosti s Dittrichovou. Kučerová proto, domnívaje se, že Dittrichová, může jí odloučiti, přisahal jí pomstu a už po několik dnů přemýšlela o tom, že sokyni zavraždí. Poranění Dittrichové není smrtelné a Kučerová byla dodána zemskému trestnímu soudu do vyšetřovací vazby.

Nemluvněti rozpoltila lebku. Na kliniku prof. dra. Epsteina v nalezinci pražském dopraveno bylo 22. list. 6 neděl staré nemluvně Viktorie Wagnerova, které nalézalo se v ošetřování u zletlé služky Marie Vackové. Nemluvně brzo potom zemřelo a poněvadž skonalo za velmi podezřelých příznaků, nařízena byla pitva mrtvoly. Při sekci shledali lékaři na lebce tak těžká poranění, na jednom místě lebka dokonce byla proražena, že nebylo nejmenší pochybnosti o tom, že s nemluvnětem velmi brutálně bylo zacházeno. Podezření, že smrtelné zranění dítěte způsobila, uvaleno na Vackovou, jež po dlouhém popírání doznala, že dítě velmi nafkla a ona, aby je utišila, několikrát do hlavičky je udeřila. Nemluvně se utišilo, ale zároveň zhasnul jeho život. Když ošetřovatelka viděla, že dítě oči hledě schází, dala ho odnésti do nemocnice, umění lékařské však nemluvněti přispěti nemohlo. Po doznání svém byla Vacková zatčena a do vazby dopravena.

Odboj kmenů na afgansko-indické hranici proti Britům není výpravou generála Lockharta a několika vítěznými jeho bitkami nikterak ještě potlačen. V polovici listopadu přijal sice generál v hlavním táboře svém v Maidanu deputaci jednoho z kmenů povstalých (Osakzajův), jež přišla vyslechnouti podmínky míru. Ale podmínky byly takové (mimo vydání zbraní odepření dalších nyní vyplácených podpor kmenům, právo pro britské vojsko všechny části krajův jejich navštěvovati atd.), že deputace je sice vyslechla, ale — mlčky odešla. Mimo to krutá zima, jakáž brzy na vysoko ležícím, hornatém bojišti tomto udeří, a za níž pro Brity válčení je na nejvyšší nesnadným, jest as pro kmeny povstale rovněž pobídkou, by v odboji setrvali. Tím více, když již tyto dosavadní "vítězné" bitky byly pro Angličany s krutými ztrátami spojeny, p. i. čemž ale jednalo se napofád vlastně jen o — úvod k boji. Vlastní zly boj v horách Britům teprve nastává. Jak odvážný jest nepřítel a jak rychle, když jest "poražen" znovu

na bojišti se objeví, ukázalo se také dne 15. listopadu, kdy brigáda generála Kempstera, vracející se z "úspěšné" výpravy do údolí ansanského, kdež nepřítel před ní ustoupil (bezpochyby dobrovolně) byla jen hodinu od hlavního táboře britského, u Maidanu, kmeny za temnoty noční tak prudce napadena, že celé jedno oddělení — pluk dorsetshirský — bylo od hlavního voje odtrženo a v nebezpečí, že bude potřeno. Po tuhém teprve zápolení a značných ztrátách podařilo se mu ale konečně opět do hlavního táboře se dostat. I "Times" sdělují z Maidanu, že poslední tuhé bitky, vzhledem na velké ztráty na straně Britův — ztráty na mužstvu i zbraních — všechny kmeny odbojné k novému opět odporu podnítily a že nyní nepochybň také bojácněji a nerozhodně přislušníci kmenův těch proti Angličanům zbraní se chopí.

Katarrah nemůže býti vyléčen

nečinnými aplikacemi, poněvadž tyto nemohou dosáhnouti účelu. Katarrah jest krvavá nebo zánětlivá nemoc a k vyléčení jeho způsobem jest léčba vnitřní. Hall's Katarrah Cure, užíván vnitřně, působí přímo na krvavé zánětlivé místo. Hall's Katarrah Cure není lékem, nýbrž čistícím prostředkem, který odstraní z nemocného místa všechny nečistoty a nebezpečné bakterie, jež jsou základem onemocnění. Dokonalá kombinace dvou těchto přísad jest plínicím tak závažných výsledků v léčbě katarrahu. Zajištění o dovození.

F. J. CHENEY & CO. majitel, TOLEDO, O.
Na prodej u lékárníků, cena 75c.

Není divu, že byl překvapen.

David City, Neb., 19. list. 1897.
Problémem jsem pozemky nabízené ku prodejci Saint Paul & Duluth Railroad společnosti v nové české kolonii Willow River a mohl jsem krajinu říci, že krajina ta jest znamenitá. Společnost prodává pozemky na snadné podmínky a krajina tato hodí se výtečně Čechům ku založení svých domovů.

Koupil jsem to a šedesát akrů v sekti 1. T. 44. B. 21. Nikdy před tím neviděl jsem tak dobré pozemky po třech dolarech akr. Mezi tím, co jsem prohlížel krajinu, vyšetřil jsem též skvělé rolníky v této osadě a shledal jsem, že rolníci pěstují tu pšenici, pšeničný oves, žito a ječmen; mláti, jest, timoňu a jiné pliny ku krmu dobytka. Dobytek v krajině této má skutečně pěkný vzhled. Byl jsem překvapen, shledav Willow River býti tak velkým městečkem, maje za to, že jest to osada úplně nová.

JOHN HAJEK,
David City, Butler Co., Neb.

Připojte se k vystěhovalcům.

do nové české osady WILLOW RIVER v Minnesotě, na Saint Paul a Duluth dráze.

Pamatujte, že první splátka obnáší pouze \$20 a pak \$10 ročně na 6 procent úroku, když koupíte čtyřicet akrů po \$3 akr. Dopíše si o mapy a podrobnosti, které vám budou zaslány zdarma. Náš český jednatel pomůže vám vybrati pozemek zcela zdarma.

Dopisy zodpovídány v řeči české; pšte na:

JAMES KLUZÁK,
český vystěhovalcecký jednatel
903 Globe Bldg., St. Paul, Minn.

HOPEWELL CLARKE,
Land Commissioner St. P. & D. R. R.,
ST. PAUL, MINN.

Hšt Dec. 31)

VELMI DŮLEŽITÉ.

Sychravé počasí a prudká zima přinášejí s sebou kašel a to starému stejně jako mladému. Záleží pak na tom, jaký způsob léčby se zvolí, aby kašel brzy zmizel. Některé léky pomohou někdy a někomu jenom, ale Severův Balsám pro plíce pomůže vždycky a každému. Dobře píše p. K. Spindler ze Summit, Minn.: Severův Balsám pro plíce vždy pomůže. Tomu nevěřím, protože se vždy osvědčil. Bude-li každý užívati Severova Balsámu pro plíce přesně podle návodu, hned když kašel počne, bude povstán bez pečlivějších nemocí plicních téměř nemožným. Cena 25 a 50c.

Kdo chce nastuzení přemoci rychle, ten měl by mimo Severův Balsám pro plíce užívati také Severových Tabletek proti nastuzení. Účinek jest jistý.

Cena 35c. poštou 37c.

Když nastuzení vaše jest provzveno prudkými bolestmi v prsou nebo kdekoli jině, vězte, že není lepšího léku na zahánění bolesti než Severův Olej Sv. Getharda. Ten jest vždy spolehlivý.

TH Cena 50c.

W. F. Severa, Cedar Rapids, Ia.

Hus a Žizka.

Krásné dva litografované obrazy, představující české velikány Husa a Žizku, hodící se pro spolkové a veřejné místnosti, jakož i pro rodiny, máme nyní na skladě. Prodáváme je oba po \$1.00, aneb co premii k Pok. Západu za doplatek 50c. Pokrok Západu, Omaha, Neb.